

RUGĀJU NOVADA DOME

Reģistrācijas numurs 90009116736, Kurmenes iela 48, Rugāji, Rugāju pagasts, Rugāju novads, LV 4570
Tālruni 64521351, 27832856, fakss 64521351, e-pasts: dome@rugaji.lv

Rugāju novada Rugāju pagastā

16.04.2019. Nr. 3.12/256

Latvijas pašvaldību savienība
Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
lps@lps.lv

Par viedokļa sniegšanu par informatīvo ziņojumu

Rugāju novada dome ir izskatījusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas informatīvo ziņojumu „Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli” un nosūta viedokli (pielikumā).

Ziņojums balstīts uz vispārīgiem datiem un ļoti daudziem pieņēmumiem, bez aprēķiniem un pamatojumiem, kas nepierāda, kā ir mainījusies situācija pašvaldībās pēc iepriekšējās reformas un kā tā mainītos tagad. Nav vērtēta, piemēram, investīciju piesaiste pašvaldībās pēc novadu reformas. Ziņojumā atspoguļotajos attēlos (7.-13.lapā) nav iespējams izvērtēt, kādi dati ir konkrētajai pašvaldībai (attiecīgi lielajam novadam vai mazajam novadam), lai izdarītu secinājumus par darba iespējām, atbalstu uzņēmējiem, speciālistiem, administratīvo izmaksu sasaisti ar iedzīvotāju skaita izmaiņām un nodarbinātības iespējām.

Apkopotajai informācijai vajadzētu būt pielikumā, jo nav pārliecības, ka tie ir pareizi, jo, piemēram, ziņojumā ir iekļauti neprecīzi dati par funkcionālo sadarbību attiecībā uz Rugāju novada pašvaldību (neatspoguļo informāciju, kas tika nosūtīta VARAM).

Rugāju novada domes priekšsēdētāja

Sandra Kapteine

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Tutiņa, 27800548

Viedoklis par informatīvo ziņojumu "Par sabiedriskai apspriešanai izvirzāmo administratīvi teritoriālā iedalījuma modeli"

Ziņojuma kopsavilkums un secinājumi nav balstīti uz ziņojuma saturu (teritoriālās reformas sekas, esošās situācijas raksturojums, kā reforma varētu ietekmēt pašvaldību darbu un kas mainīsies pakalpojumu saņemšanā):

1. Informatīvais ziņojums ir vispārīgs un neatspoguļo pamatojošus datus, kā ir nonākts pie secinājuma, ka lielāka teritorija būs ekonomiski attīstīties spējīga un iedzīvotājiem pieejamo autonomo funkciju un saņemto pakalpojumu pieejamība un kvalitāte uzlabosies.

Līdz šim brīdim neviena institūcija, tajā skaitā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, nav jautājusi un analizējusi Rugāju novada domes spēju izpildīt autonomās funkcijas, kā arī vērtējusi to sniegšanas kvalitāti. Absurds pārmetums, ka pašvaldības savstarpēji sadarbojas, lai nodrošinātu kādu no funkcijām, piemēram, būvvalde, bāriņtiesa vai izglītības pārvalde. Vai tas ir aizliegts? VARAM izpratnē tā ir funkciju neveikšana. Bez tam Valsts kontrole revīzijās par publisko pakalpojumu sniegšanu uzsver par pakalpojumu izmaksu samērīgumu un nepieciešamību pašvaldību sadarbību. Viens no argumentiem, ka mazās pašvaldības neveic veselības aprūpes funkciju. Kas mainīsies un vai veselības aprūpe lielākā novadā Rugāju novada iedzīvotājiem būs pieejamāka? Vai slimnīcu pakalpojumi būs tuvāk iedzīvotājiem? Vai tad Rugāju novada domes kā kapitāldaļu turētājas daļība SIA „Balvu un Gulbenes apvienība”, kura tad arī nodrošina veselības aprūpi, ir veselības aprūpes funkcijas neveikšana? Bez tam pašvaldība visus šos 10 gadus uztur 2 feldšeru veselības aprūpes punktus, divos ciemos Benislavā un Skujetniekos (feldšeris ir arī ārsta palīgs ģimenes ārstam). Drīzāk problēma ir veselības aprūpes pakalpojuma pieejamības nodrošināšanā ir slīkie valsts reģionālās nozīmes celi, īpaši rudenos un pavasaros. Rugāju ciemā ir arī Zobārstniecības kabinets (zobārsta un higiēnista pakalpojumi). Apgalvojums, ko norāda VARAM, ka būvvalde, teritorijas plānotājs vai kāds cita speciālista esamība/neesamība ir pašvaldības nespēja veikt funkcijas. Normatīvie akti pieļauj dažādas iespējas – kopīgu iestāžu veidošana, funkciju deleģēšana citai institūcijai, pakalpojumu pirkšana. Rugāju novada dome pilda arī citas funkcijas, tajā skaitā valsts pārvaldes funkcijas, lai iedzīvotājiem būtu pieejamāki pakalpojumi. Piemēram, darbojas valsts un

pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas punkti divos ciemos Rugājos un Benislavā. Kāds ir labums no šāda klientu centra reģionālās nozīmes centrā, ja tur jau šie pakalpojumi ir pieejami valsts iestādēs, kā VID, VSAA? 2014. gadā Lauku un konsultāciju centrs paziņoja, ka turpmāk novada teritorijā nebūs lauku attīstības speciālista pakalpojuma, jo nav finansējuma vairs šim mērķim. Lai nebūtu cietēji pašvaldības iedzīvotāji, Rugāju novada dome no sava budžeta turpina algot lauku attīstības speciālistu. Šie ir vieni no piemēriem, kad iedzīvotājiem tiek nodrošināti pakalpojumi iespējami tuvāk viņu dzīvesvietai.

2. Zinojumā neizskan pierādījums, ka izveidojot lielākas teritorijas pieaugs ekonomiskā aktivitāte un iedzīvotāju skaits nesamazināsies.

Kā viens no pašvaldību teritoriju attīstības līmeņa radītājiem ik gadu tiek rēķināts teritorijas attīstības līmeņa indekss. Kā liecina dati, tad Rugāju novada teritorijas attīstības indeksa vērtība ir palielinājusies, no 2013.gada 99.vietas uz 2017.gadā – 94.vietā. Savukārt blakus, salīdzinoši lielākajos novados šis attīstības indekss nav pat mainījies un dažiem lielākajiem novadam ir salīdzinoši zemāks, kā mazajiem novadiem.

Izveidojot lielākas teritoriju vienības, iedzīvotāju skaits laukos samazināsies. To atzīst ekonomisti, to var redzēt, arī ziņojuma datus. Skatot iedzīvotāju skaita izmaiņas konkrētos periodos: 2000.- 2009.gadā un 2009.-2018.gadā, redzams, ka lielākos novados pēc novadu reformas iedzīvotāju skaits ir samazinājies vēl vairāk. Ja Balvu novadā iedzīvotāju samazinājums pirms reformas – 16 %, tad pēc -19%. Gulbenes novadam, attiecīgi -14% un - 16%, Alūksnes novadam – 15% un - 21%. Savukārt, Rugāju novadam pirms reformas -20 %, pēc reformas -14 %.

Uzskatām, ka nevis būtu jāveic administratīvi teritoriālā reforma, bet gan reģionālā reforma, stiprinot reģionus, funkciju pārdale, papildus ES finansējuma novirzīšana, kas saimnieciskās un uzņēmējdarbības attīstībai. Šajā visā tiek aizmirsts iedzīvotājs, izveidojot lielas pašvaldības, investīcijas tiks novirzītas novadu centros, t.i. reģionālās nozīmes centros, radot darba vietas, attīstot infrastruktūru, attīstot izglītības iestādes, kas arvien vairāk veicinās iedzīvotāju koncentrāciju pilsētās, ap pilsētām. Savukārt lauki vēl jo vairāk „iztukšosies”.

Pašvaldībām pašām ir jādomā, kurās jomās visizdevīgāk sadarboties, lai iedzīvotāji pēc iespējas vairāk iegūtu. Jāvērtē arī no otras puses: ja pakalpojums attālinās, tad cilvēkiem pakalpojums sadārdzinās.

3. Nav pamatojuma argumentam, ka šobrīd pašvaldības nespēj vadīt sarežģītus investīciju projektus un piesaistīt investīcijas:

Pašvaldības, kurām ir reģionālās nozīmes attīstības centrs, ir bijušas labākā situācijā, salīdzinoši ar citiem novadiem, jo bija lielākas iespējas saņemt dažādus „iezīmētus” finansējumus – ielu rekonstrukcijai, izglītības iestāžu attīstībai.

Neskatoties uz to Rugāju novada dome, kopš izveidots novads, ir realizējusi 65 projektus par summu 7 037 118 euro dažādās jomās (izglītība, infrastruktūra, sociālie pakalpojumi, kultūra u.c.), piesaistot finansējumu projektiem no dažādiem fondiem. Un šo summu ir saņēmusi lauku teritorija, t.i. 2 pagasti. Pašvaldības ikgadējais budžets ir ap 2 miljoni. Arī šogad tiek uzsākts realizēt projektus SAM 5.6.2. programmā degradēto teritoriju sakārtošanai, kā arī citi projekti deinstitutionalizācijas ietvaros, meliorācijas projekti.

Neskatoties uz to, ka Rugāju novadā pamatā ir lauksaimnieciskā ražošana, vienlaicīgi attīstās arī citas nozares. Pēdējā laikā uzņēmēji izrāda interesi iegādāties īpašumā pašvaldības ēkas Rugāju novada pašvaldības teritorijā, lai tieši šeit attīstītu savu uzņēmējdarbību. Viena no šādām pašvaldībās ēkām ir bijušās darbnīcas, kuras jaunais īpašnieks iegādājās izsolē 2018. gada maijā jaunas ražotnes (koka paneļu māju ražošana) izbūvei. Jau sākot no pagājušā gada intensīvi norit ēku pārbūves, atjaunošanas un teritorijas labiekārtošanas darbi. Pašvaldība 2018. gadā izsludināja biznesa ideju konkursu (5000 euro), kur atbalstu guva 3 uzņēmēji. Pašvaldībai ir tūrisma un uzņēmējdarbības speciālists, ar mērķi sniegt konsultācijas un palīdzību jaunajiem un esošajiem uzņēmumiem. Kā liecina LURSOFT dati, pērn, 2018. gadā, Latgalē lielākais jauno uzņēmumu pieaugums – Rugāju novadā (+125 %).

4. Ziņojumā ir neprecīzi dati par funkcionālo sadarbību!!! Neatspoguļo informāciju, ko Rugāju novada dome iesūtīja VARAM!

- 1) Rugāju novada pašvaldībai ir sava būvvalde. Nekādas saistības ar Viļakas novada pašvaldību.
- 2) Kopīga kapitālsabiedrība, kur domei ir kapitāldaļas ir SIA „|ZAAO” – atkritumu apsaimniekošanas jomā, kas ziņojuma 6. pielikumā vispār nav pieminēts.
- 3) Rugāju novada domei nav SIA „Alba-5” kapitāldaļas, kā minēts ziņojumā.
- 4) Transporta nodrošināšanas jomā ir kopīga kapitālsabiedrība „Balvu Autotransports”, kas ziņojuma 6. pielikumā nav minēta.
- 5) Rugāju novada dome nav pilnībā nodevusi izglītības funkcijas veikšanu Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldei, bet tikai metodiskā darba organizēšanu un vadīšanu, apvienoto centralizēto eksāmenu un starpnovadu mācību priekšmetu olimpiāžu organizēšanu (Izglītības likums 18.panta 3.daļa). Rugāju novada pašvaldībā pārējās funkcijas veic Rugāju novada Izglītības pārvalde.

5. Viedoklis par administratīvi teritoriālo reformu:

- 1) Rugāju novada dome uzskata, ka nav pieļaujams uzsākt jaunu administratīvi teritoriālo reformu, pirms nav veikta iepriekšējās, 2009. gada reformas, rezultātu un izmaiņas/ietekme attiecībā uz pašvaldību teritoriju attīstību (ekonomisko attīstību, investīciju piesaisti, demogrāfiskais stāvokļa izmaiņas, pašvaldību funkciju izpilde).
- 2) Pirms uzsākt reformu un mainīt robežas, ir svarīgs arī iedzīvotāju viedoklis, vai šāda administratīvi teritoriālā reforma vajadzīga – iedzīvotāju referendums.
- 3) Lai uzsāktu reformas (administratīvi teritoriālo, izglītības iestāžu, sabiedrisko pārvaldījumu) obligāti ir jāsakārto valsts ceļu tīkls, īpaši reģionālie valsts nozīmes grants ceļi, kas nav pienācīgā kvalitātē, savukārt ziemas periodā uzturēšana ir neapmierinoša. Bieži vien ar automašīnu nav izbraucami.
- 4) Esam pret piespiedu, mehānisku apvienošanu, jāļauj iedzīvotājiem un pašvaldībām pašām izlemt!
- 5) Lauku teritoriju, kā Rugāju novada pašvaldības, iedzīvotājiem, daudz lielāks ieguvums būtu otrā līmeņa pašvaldību izveidošana un funkciju pārdale, kā arī attīstību veicinoša reģionālā politika, nepieciešami papildus instrumenti attālāku teritoriju ekonomiskās darbības atbalstīšanai un stimulēšanai.
- 6) Piedāvātais VARAM variants veicinās iedzīvotāju aizbraukšanu un teritoriju „iztukšošanos” un nomales efekta apstiprināšanās.